

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 2 sierpnia 2017 roku, odmówił J. M. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udokumentował wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy przyjął za udowodnione okresy składkowe, na dzień 1 stycznia 1999 roku wynoszące 26 lat, 4 miesiące i 8 dni, okresy nieskładkowe wynoszące 4 miesiące i 6 dni. Nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...), tj. od 11 października 1976 roku do 23 sierpnia 1977 roku, od 30 sierpnia 1977 roku do 22 października 1979 roku, od 6 listopada 1981 roku do 31 maja 1992 roku wskazując, że stanowisko wymienione w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (elektromonter) nie jest zgodne z Zarządzeniem Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku. W wykazie A, dział II, poz. 1 pkt 19 wymienione zostało stanowisko „elektromonter oświetlenia”. Ponadto, organ rentowy poinformował, że po ewentualnym uwzględnieniu wyżej wymienionych okresów pracy w warunkach szczególnych w Zakładach (...) wnioskodawca nie nabędzie uprawnień do emerytury, gdyż staż pracy w warunkach szczególnych będzie wynosił jedynie 13 lat, 7 miesięcy i 3 dni.

(decyzja – k. 15 akta ZUS)

W dniu 28 września 2017 roku J. M. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, załączając do odwołania zaświadczenia o zatrudnieniu z Zakładów (...) oraz z (...) Fabryki (...) za okres od 4 listopada 1974 roku do 30 czerwca 1976 roku. Odwołujący podkreślił, że we wskazanych zakładach wykonywał pracę elektromontera nie tylko oświetleniowego, ale również elektromontera obwodów wtórnych, zabezpieczeń i automatyki, instalacji elektrycznych, urządzeń i aparatury rozdzielczej, aparatury i elektrycznych układów pomiarowych oraz elektroenergetyka obchodowego. Wskazał, że wszystkie wymienione prace mieszczą się pod pojęciem „elektromontera” zgodnie z zarządzeniem Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku, wykaz A, dział II, poz. 1 pkt 7, 9, 11, 12, 19, 20.

(odwołanie – k. 2 – 3)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 20 grudnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację powołaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazał nadto, że nie uwzględnił do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Zakładach (...) – okresu nieobecności nieusprawiedliwionej, tj. od 24 sierpnia 1977 roku do 29 sierpnia 1977 roku oraz okresu służby wojskowej, tj. od 23 października 1979 roku do 16 października 1981 roku i przerwy po służbie wojskowej od 17 października 1981 roku do 5 listopada 1981 roku, do okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach przyjął natomiast okres zatrudnienia w Zakładach (...) w okresie od 11 października 1976 roku do 23 sierpnia 1977 roku, od 30 sierpnia 1977 roku do 22 października 1979 roku oraz od 6 listopada 1981 roku do 21 maja 1992 roku, czyli łącznie 13 lat, 7 miesięcy i 3 dni. Organ rentowy nie uwzględnił również do okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w Ł. w okresie od 4 listopada 1974 roku do 30 czerwca 1976 roku, na stanowisku elektromontera, z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

(odpowiedź na odwołanie – k. 13)

Decyzją z dnia 24 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 21 września 2017 roku, odmówił J. M. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udokumentował wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wskazał, że przyjął za udowodnione okresy składkowe, na dzień 1 stycznia 1999 roku wynoszące 26 lat, 4 miesiące i 8 dni, okresy nieskładkowe wynoszące 4 miesiące i 6 dni oraz staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący 13 lat, 7 miesięcy i 3 dni. Do okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach przyjął okres zatrudnienia w Zakładach

(...) w okresie od 11 października 1976 roku do 23 sierpnia 1977 roku, od 30 sierpnia 1977 roku do 22 października 1979 roku oraz od 6 listopada 1981 roku do 21 maja 1992 roku. Do stażu pracy nie uwzględniono okresu nieobecności nieusprawiedliwionej, tj. od 24 do 29 sierpnia 1977 roku oraz okresu od 23 października 1979 roku do 5 listopada 1981 roku.

(decyzja – k. 28 akta ZUS)

W dniu 21 grudnia 2017 roku J. M. wniósł odwołanie od przedmiotowej decyzji, podkreślając że nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego dotyczącego niezaliczenia mu okresów zatrudnienia, jako pracy w warunkach szczególnych, w zakładach (...). Podkreślił, że w zakładzie znajdowały się oddziały wytwarzające podstawowe elementy konstrukcyjne maszyn jedwabniczych, tj. wykonywane w żeliwie i staliwie konstrukcje wsporcze – łoża czy podstawy maszynowe oraz różne detale drobne. Tymi oddziałami były odlewnia, hartownia, galwanizacja i piaskownia, które były głównym miejscem pracy odwołującego jako elektromontera zakładowego. W miejscu pracy panowały ciężkie warunki temperaturowe, znajdowały się opary odczynników chemicznych oraz zapylenie.

(odwołanie – k. 3 – 4 akta sprawy VIII U 244/18)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 26 stycznia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wniósł także o połączenie sprawy VIII U 244/18 ze sprawą o sygnaturze VIII U 2460/17.

(odpowiedź na odwołanie – k. 5 akta sprawy VIII U 244/18)

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2018 rokułączono sprawę VIII U 244/18 ze sprawą VIII U 2460/17 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządzono prowadzenie dalszego postępowania pod sygnaturą akt VIII U 2460/17.

(postanowienie – k. 8 akta sprawy VIII U 244/18)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

J. M. urodził się (...). W dniu 2 sierpnia 2017 roku złożył wniosek o emeryturę. Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

(wniosek – k. 1 – 2 akta ZUS)

W okresie od 4 listopada 1974 roku do 30 czerwca 1976 roku J. M. był zatrudniony w (...) Fabryce (...) w Ł., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku elektromontera,.

(kserokopia dokumentacji pracowniczej – k 38-41)

Podczas zatrudnienia w tym zakładzie wnioskodawca pracował w odlewni żeliwa, w piaskowni, w galwanizacji, w hartowni. Usuwał tam awarie.

(zeznania świadka C. D. - e – protokół rozprawy z dnia 12 czerwca 2018 roku – 00:25:48 – 00:36:34 - płyta CD k.34, zeznania wnioskodawcy – e – protokół rozprawy z dnia 12 czerwca 2018 roku – 00:03:21 – 00:23:13 – k.34, płyta CD w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 24 lipca 2018 roku – 00:01:55 – 00:04:19 - płyta CD k. 54)

W okresie od 11 października 1976 roku do 31 maja 1992 roku J. M. był zatrudniony w Zakładach (...) w Ł., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku elektromontera.

(świadczenie pracy – k. 50 akta osobowe wnioskodawcy)

Zgodnie z wydanym przez pracodawcę świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach, J. M. był zatrudniony w Zakładach (...) w Ł. w okresie od 11 października 1976 roku do 31 maja 1992 roku, w tym w okresie od 11 października 1976 roku do 22 października 1979 roku oraz od 17 października 1981 roku do 31 maja 1992 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku elektromontera, wymienionym w wykazie A, dziale II, poz. 1 pkt 19 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

(świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych – k. 50 akta osobowe wnioskodawcy)

W okresie od 23 października 1979 roku do 16 października 1981 roku wnioskodawca odbył służbę wojskową. Po odbyciu tej służby wrócił do pracy w dniu 6 listopada 1981 roku.

(świadectwo pracy – k. 50 akta osobowe wnioskodawcy, zaświadczenie z Wojskowej Komendy Uzuppełnień w Ł. – k. 12 akta ZUS, zeznania wnioskodawcy – e – protokół rozprawy z dnia 12 czerwca 2018 roku – 00:03:21 – 00:23:13 – k.34, płyta CD w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 24 lipca 2018 roku – 00:01:55 – 00:04:19 – k. 54, płyta CD)

Podczas zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. J. M. zajmował się remontem maszyn oraz wymianą części. Praca odbywała się przy utrzymaniu maszyn w ruchu. W zespole dwuosobowym wnioskodawca obsługiwał teksturownię oraz dziewiarnię. Na teksturowni były indyjskie maszyny 24 metrowe. Na tych maszynach bistor był przerabiany pod wpływem temperatury i przedza uzyskiwała elastyczność. Przedza była przenoszona na przewijarki. Następnie była zamykana do farbowania i trafiała na dziewiarnię do robienia materiałów. Na dziewiarni znajdowały się krosna i dwa rodzaje okrągłaków do maszyn. Wnioskodawca wykonywał dokładnie te samą pracę zarówno przed odbyciem służby wojskowej jak i po powrocie do pracy. Po powrocie ze służby wojskowej J. M. nadal zajmował się konserwacją i naprawą urządzeń, ale dodatkowo, jeżeli były braki kadrowe, to także wymieniał oświetlenie w tych działach. Wymiana oświetlenia zajmowała od 5 do 7 godzin i była dokonywana na wysokości, ok. 5 – 7 metrów. Oświetlenie było bardzo często wymieniane. Trwało to około 3 – 4 miesiące. Gdy pojawiły się nowe maszyny do podłączenia to wnioskodawca pomagał W. i Niemcom przy ustawieniu i podłączeniu maszyny. Maszyny te były montowane na dziewiarni. Wnioskodawca pracował również na warsztacie, gdzie przygotowywał części do maszyn, tzn. wyginał rurki, robił sztyce. Dziennie ta praca zajmowała około 2 – 3 godzin. Trwało to około 2 – 3 miesiące, czyli wtedy kiedy były podłączane maszyny dziewiarskie.

Wnioskodawca po powrocie ze służby wojskowej zajmował się usuwaniem awarii. Wymianą oświetlenia zajmował się wyłącznie w razie braków kadrowych.

(zeznania wnioskodawcy – e – protokół rozprawy z dnia 12 czerwca 2018 roku – 00:03:21 – 00:23:13 – k.34, płyta CD w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 24 lipca 2018 roku – 00:01:55 – 00:04:19 – k. 54, płyta CD, zeznania świadka C. D. (2) – e – protokół rozprawy z dnia 12 czerwca 2018 roku – 00:25:48 – 00:36:35 – k. 34, płyta CD)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte w załączonych do akt sprawy aktach emerytalnych i kapitałowych ZUS dotyczących wnioskodawcy oraz dokumentów z akt osobowych wnioskodawcy z zakładów pracy.

Sąd Okręgowy oparł się nadto na zeznaniach świadka C. D. (2), który był zatrudniony w tym samym zakładzie pracy co wnioskodawca, tj. w Zakładach (...) w Ł., a zatem posiada wiedzę odnośnie charakteru zatrudnienia wnioskodawcy i rodzaju wykonywanych przez niego czynności.

Zgromadzone dokumenty, zeznania wnioskodawcy oraz wskazanego świadka nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności. Zeznania te są spójne, logiczne, wiarygodne i znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej, stanowiąc tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Żadna ze stron nie kwestionowała wiarygodności zebranej w toku postępowania dowodowej dokumentacji osobowej dotyczącej wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2018 r., poz. 1270) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art. 184 ust. 2, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z przepisu art. 32 wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zasady przechodzenia na wcześniejsze emerytury oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.).

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą wymienione w dziale II (zatytułowanym „W energetyce”) pod poz. 1 „Prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych”.

Stosownie zaś do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest – w myśl § 2 ust. 2 – świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku (ukończone 60 lat) oraz ogólnego stażu pracy (co najmniej 25 lat).

Jako staż pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresu służby wojskowej, tj. okresu od 23 października 1979 roku do 16 października 1981 roku. Jednocześnie, zgodnie z treścią decyzji z dnia 24 listopada 2017 roku, do okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie przedłożonej do akt sprawy dokumentacji, przyjęto natomiast okres zatrudnienia w Zakładach (...) w okresie od 11 października 1976 roku do 23 sierpnia 1977 roku, od 30 sierpnia 1977 roku do 22 października 1979 roku oraz od 6 listopada 1981 roku do 21 maja 1992 roku, czyli łącznie 13 lat, 7 miesięcy i 3 dni.

Kwestią sporną pozostawało w pierwszej kolejności rozstrzygnięcie czy okres odbywania przez ubezpieczonego służby wojskowej winien zostać uwzględniony do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu Okręgowego okres ten, przypadający w trakcie zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) - od 23 października 1979 roku do 16 października 1981 roku również podlega zaliczeniu do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym z uwagi na pracę w szczególnych warunkach, gdyż w ciągu 30 dni od zakończenia odbywania służby (16 października 1981 roku) wnioskodawca, od 6 listopada 1981 roku, kontynuował zatrudnienie u tego samego pracodawcy, na tym samym stanowisku i wykonywał pracę w tym samym charakterze.

Wskazać bowiem należy, że możliwość zaliczenia okresu odbywania służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych wynika nie tylko z uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 02.07.2015 r. III UZP 4/15, opubl. Biuletyn SN 2015/7/18 - 19. Zgodnie bowiem już z wcześniejszym orzecznictwem Sądu Najwyższego okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2006 roku, sygn. akt III UK 5/06, OSNP 2007/7 - 8/ M.P.Pr. (...), wyrok SN z dnia 25 lutego 2010 roku, sygn. akt II UK 219/09, LEX nr 590248, 17.05.2012 r., I UK 399/11, wyrok SA w Łodzi z 31.03.2015 r., III AUa 281/15, opubl. LEX nr 1679965, wyrok SA w Łodzi z 12.03.2015 r., III AUa 649/14, opubl. LEX nr 1680028).

Zgodnie natomiast z art. 106 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z dnia 29 listopada 1967 r., nr 44, poz. 220 z późn.zm.) w jego brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1975 roku zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszerogowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika

Stosownie do brzmienia art. 108 obowiązującego od dnia 1 stycznia 1975 roku czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały, że ubezpieczony po odbyciu służby wojskowej (od 23 października 1979 roku do 16 października 1981 roku) podjął w ciągu 30 dni zatrudnienie w Zakładach (...), w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby i wykonywał pracę w tym samym charakterze, tj. prace przy wytwarzaniu

i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku elektromontera.

Uznanie wymienionego okresu odbywania służby wojskowej za pracę w warunkach szczególnych daje wnioskodawcy okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat.

Niezależnie od powyższego, wnioskodawca wykazał w niniejszym procesie – za pomocą dokumentacji pochodzącej z (...) Fabryki (...) oraz zeznań świadka, że w okresie od 4 listopada 1974 roku do 30 czerwca 1976 roku wykonywał – jako elektromonter przy remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych – pracę w szczególnych warunkach.

Reasumując, wnioskodawca legitymuje się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych uprawniającym go do wcześniejszej ze względu na wiek emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 1 sierpnia 2017 roku.

K. J.